

Don't Get All Red in the Face

Source Sheet by Effie Klein

בראשית כ"ה:כ"ט-ל'

(כט) בִּינֹד יַעֲקֹב נִגִּיד וַיָּבֹא עֲשׂוֹ מִן־הַשִּׁדָּה וְהוּא עֵיִף: (ל) וַיֹּאמֶר עֲשׂוֹ אֶל־יַעֲקֹב הֲלָעִיטָנִי נָא מִן־הָאֵלֶם הָאֵלֶם הִזֶּה כִּי עָיִף אָנֹכִי עַל־כֵּן קָרָא־שְׁמוֹ אֶדוֹם:

Genesis 25:29-30

(29) Once when Jacob was cooking a stew, Esau came in from the open, famished. (30) And Esau said to Jacob, “Give me some of that red stuff to gulp down, for I am famished”—which is why he was named Edom.

רש"י על בראשית כ"ה:ל':ב'

(ב) מן האדם האדם. עֲדָשִׁים אֲדָמוֹת, וְאוֹתוֹ הַיּוֹם מֵת אֲבָרָהָם, שְׁלֹא יִרְאֶה אֶת עֲשׂוֹ בֶּן בָּנוֹ יוֹצֵא לְתַרְבוֹת רָעָה, וְאֵין זֶה שְׂיָכָה טוֹבָה שֶׁהִבְטִיחוֹ הַקָּב"ה; לְפִיכָךְ קָצַר הַקָּב"ה ה' שָׁנִים מִשְׁנוֹתָיו, שְׂיִצְחָק חֵי ק"פ שָׁנָה וְזֶה קַע"ה, וּבִשְׁל יַעֲקֹב עֲדָשִׁים לְהַבְרוֹת אֶת הָאֶבֶל. וְלָמָּה עֲדָשִׁים? שְׁדוּמוֹת לְגִלְגַּל, שֶׁהָאֶבֶלוֹת גִּלְגַּל הַחוּזָר בְּעוֹלָם (וְעוֹד מָה עֲדָשִׁים אֵין לָהֶם פָּה, כִּךְ הָאֶבֶל אֵין לוֹ פֶּה, שְׁאִסּוֹר לְדַבֵּר, וּלְפִיכָךְ הִמְנִיחַ לְהַבְרוֹת הָאֶבֶל בְּתַחֲלַת מַאֲכָלוֹ בִּיצִים, שֶׁהֵם עֲגָלִים וְאֵין לָהֶם פֶּה, כִּךְ אֶבֶל כָּל שְׁלִשָּׁה יָמִים הָרָאשׁוֹנִים אֵינוֹ מְשִׁיב שָׁלוֹם לְכָל אָדָם וְכ"ש שְׁאֵינוֹ שׂוֹאֵל בְּתַחֲלָה, מִג' וְעַד ז' מְשִׁיב וְאֵינוֹ שׂוֹאֵל וְכו'; בְּרַש"י יִשְׁחָן):

Rashi on Genesis 25:30:2

(2) FROM THIS RED, EVEN THIS RED THING —red lentils. On that day Abraham had died in order that he might not see his grandson Esau falling into degenerate ways. This would not have been the “good old age” (cf. 25:8) which God had promised him; therefore the Holy One, blessed be He, cut his life short by five years — for Isaac lived 180 years and he only one hundred and seventy five. Jacob was boiling lentils to provide the customary first meal for the immediate mourners. Why should

lentils be the mourner's food? Because they are round like a wheel and mourning (sorrow) is a wheel that revolves in the world (it touches everyone sooner or later as a revolving wheel touches every spot in turn) (Bava Batra 16b). And a further reason is: just as lentils have no mouth — (the word mouth פה is used in Hebrew of a serrated edge) — so, too, mourners have no mouth (appear dumb), for speech (greeting others) is forbidden to them. For this reason, also, it is customary to give eggs to a mourner as his first meal, because they are round and have no mouth (serrated edge) and similarly a mourner has no mouth (may not greet others), just as we say in Moed Katan 21b. "A mourner during the first three days (of the week of mourning) may not respond to the greeting of any person — it follows, of course, that he may not be the first to greet anyone — and from the third to the seventh day he may respond to a greeting but may not be the first to offer a greeting etc." From "And a further reason" is to be found in an old Rashi text.

בית הלוי על התורה, תולדות ה'

(ה) הלעיטני נא מן האדום האדום הזה. לפי פשוטו הוא דהתבשיל היה של עדשים, ואז היה זה מאכל מיוחד לאבילות וכמו שכתב רש"י דמש"ה בשל עדשים דבאותו יום מת אברהם, ונתבייש עשו בעצמו אחר שרואה בבית אבילות והוא להוט אחר אכילה ושתיה כדרך הזוללים ושכורים ועשה עצמו כאינו מכיר כלל בהתבשיל מהו וכי הוא עדשים וע"כ קראו בשם התואר האדום האדום הזה כאילו אינו יודע כלל מה הוא רק שרואה שהוא תבשיל אדום, וע"כ גם כן לא רצה לאוכלו כדרך האנשים אוכלים דמיד שיפשוט ידו בקערה ליקח ממנו כף אחת הרי יראה בעיניו שהוא עדשים, ונתיעץ שהוא יפתח פיו ויעקב ישפכם מן הקדירה לפיו בלא ראות. וע"כ אמר הלעיטני נא ונתן טעם כי עיף אנכי ואין בי כח לפשוט ידי לפי, וכל דבריו היו במרמה:

Beit HaLevi on Torah, Toldot 5

...

שבת קנ"ה ב:ג'

מתני' אין אובסין את הגמל ולא דורסין אבל מלעיטין ואין מאמירין את העגלים
אבל מלעיטין ומהלקטין לתרנגולין ונותנין מים למורסן אבל לא גובלין ואין
נותנין מים לפני דבורים ולפני יונים שבשובך אבל נותנין לפני אווזין ותרגולין
ולפני יוני הרדיסיות:

Shabbat 155b:3

MISHNA: One may not forcibly overfeed a camel on Shabbat and one may not force-feed it, even if in doing so he does not overfeed the camel. However, one may place food into its mouth. And the mishna makes a distinction, which will be explained in the Gemara, between two manners of placing food in the mouths of cattle. One may not place food in the mouths of calves on Shabbat in the manner of *hamra'a*, but one may do so in the manner of *halata*. And one may force-feed chickens. And one may add water to bran used as animal feed, but one may not knead the mixture. And one may not place water before bees or before doves in a dove-cote, because they are capable of finding their own food; however, one may place water before geese and chickens and before hardisian [*hardeisiyyot*] doves.

חזקוני, בראשית כ"ה:ל'

(א) מן האדם האדם כל דבר שהוא אדום ביותר נכפל בלשונו כמו אדמדם
ירקרק. וי"מ כן דרך כל אדם לכפול דיבורו כשהוא נחפז לשאול דבר וזה היה
עיף וממהר לאכול.

Chizkuni, Genesis 25:30

(1) מן האדום האדום “from this reddish looking stuff.” Every time we encounter the adjective “red,” it always appears to be repeated. The author quotes as examples: ירקרק in Leviticus 13,19 and 49. (Rash’bam). When someone requests something urgently, he is always in the habit of repeating the key words in such a request. Esau, on that occasion, was extremely in need of food and drink.

כלי יקר על בראשית כ"ה:ל'

(א) על כן קרא שמו אדום. מה שלא קראו אדום מיד כשנולד על שם ויצא הראשון אדמוני, לפי שאין זה חדש תחת השמש כי כמה ילדים נולדים אדומים לפי שעדיין לא נבלע דמם, כההוא דר' נתן (שבת קלד) ולסוף ישתנה ויחזור למראהו על כן חשבו מולידיהו שמא מראה אדומה זה במקרה ולא בטבע. אך כשאמר הלעיטני נא מן האדם האדם הזה קשה למה לא קראם עדשים בשמם, אלא ודאי שגלה דעתו שלא היה מתאוה אליהם מצד עצמו כ"א מצד מראה האדומה, והורה בזה כי מזג טבעו נוטה אל האדמומית ביותר מצד תגבורת מרה האדומה שבו, ע"כ היה אוהב כל דבר המתיחס למזגו, והוא כל דבר אדום, על כן קרא שמו אדום כי אז נודע באמת שטבעו אדומה והוא יושב תחת מזל מאדים, ועל שם היותו גברא אשד דמא. וזה"ש כי עיף אנכי פירש"י עיף ברציחה כמו כי עיפה נפשי להורגים (ירמיה ד לא) ומה הגיד להם עשו בזה שהוא עיף ברציחה, אלא ודאי שנתן לדבריו טעם למה קרא העדשים אדום לפי שהיה מתעסק באותו זמן בכלי אומנותו ברציחה כפי טבעו ע"כ בקש שילעיטו מן המאכל הנאות למזגו. ובעקידה נתן שני טעמים על אמרו על כן קרא שמו אדום, אבל מה שכתבתי מתיישב יותר על פשט המקרא.

Kli Yakar on Genesis 25:30

...

שבת קל"ד א:י"ד

ואמר אביי אמרה לי אם האי ינוקא דסומק דאכתי לא איבלע ביה דמא ליתרחו ליה עד דאיבלע ביה דמא ולימהלוה דירוק ואכתי לא נפל ביה דמיה ליתרחו עד דנפל ביה דמיה ולימהלוה

Shabbat 134a:14

And Abaye said that my mother told me: If a baby is red, that is because the blood has not yet been absorbed in him. In that case, let them wait until his blood is absorbed and then circumcise him. Likewise, if a baby is pale and his blood has not yet entered him, let them wait until his blood enters him and then circumcise him.

דרשות הר"ן ב':ל"ו

(לו) ומה שיישב זה, הוא מה שאמרו רבותינו ז"ל בבבא בתרא (ב"ב טז, ב) שאותו היום מת אברהם, ובישל יעקב עדשים להברות את האבל, ועשו לפי הנראה לא היה בפטירת אברהם כלל, לא דמעה עינו למותו, ולא נשבר לבו לאבל יצחק, אבל בא אליהם כחסר לב בזה דרכיו, והוא התעסק בשדה בשגעונותיו, גם כאשר קרה מקרהו לבא אל הבית ומצא יעקב מתעסק בהבראת אביו, לא הסב אליה כמשפט לנוד ולנחם, אבל אמר כדרך הזוללים הלעיטני נא וגו', כלומר אפתח פי ושפוך לתוכה כמו שכתב רש"י ז"ל (בראשית כה ל). ובראותו יעקב מקלה אבותיו על זה הענין הזר, קינא מאד שירשם כבוד יצחק עליו יותר ממה שירשם על יעקב, כי כבוד הבכור על הצעיר הוא מצד היות האב מתחקה ונרשם יותר עליו כי הוא ראשית אוננו, ולזה יחוייב הצעיר לכבד האב הגדול כמו שדרשו רבותינו ז"ל (כתובות קג, א), ואחרי היות עשו מקלה אבותיו איך ירשם כבודם בו יותר מיעקב, ולזה אמר יעקב לעשו בראותו רוע מעשיו, אחרי אשר אני מעלה אבותי על ראש תפארת, וכיום אני מתיחס אליהם יותר ממך, מכרה כיום את בכורתך לי, כלומר שיהיה יחסנו אל אבינו בימים הבאים כיחסנו היום, כי אין מן הראוי שתריח כל היום ריח שדך ואנכי הולך בעקבות אבינו, וכאשר יעלה על רוחך תתנשא לאמר אשר עליך נקרא שם אבינו יותר ממני.

Darashos HaRan 2:36

(36) And this explanation is forthcoming in the words of our sages of blessed memory (Bava Bathra 16b) to the effect that on that day Abraham had died and Jacob was cooking a lentil dish for the mourner's meal. Esau, it seems, was not present at Abraham's demise at all, his eye had shed no tear for his death, and his heart had not broken over Isaac's mourning, but he related to them heartlessly and shamefully and pursued his frivolities in the field. Even when he chanced to come home and found Jacob busy preparing the mourner's dish for his father, he did not sit down, as was the custom, to nod his head in woe and to console, but he shouted out in the manner of the carousers (Genesis 25:30): "Pour me some of this red, red stuff!" That is, I'll open my mouth, and you pour it down! (as Rashi explains). And when Jacob

saw him thus abhorrently demeaning his fathers, he was extremely pained that Isaac's honor should be more deeply stamped upon Esau than it was upon himself. For the respect due the elder son by the younger derives from the father's image being more deeply stamped and impressed upon the former in point of his being "the first of his strength." For this reason the younger brother is required to honor the elder, as our sages have explained (Kethuvoh 103a). But if Esau demeaned his fathers, how could their honor be more deeply impressed upon him than upon Jacob! For this reason, Jacob, seeing the evil of his ways, said to him: Because I consider my fathers the crown of my glory, and because (49)"As this day" I relate to them more deeply than you do (Genesis 25:31): "Sell as this day your birthright to me." That is, let our relationship to our father in the days to come be as it is this day. For it is not right that you walk around all day with the stench of your field and I follow in the footsteps of our father, and yet, whenever you feel like it, you vaunt yourself, saying that our father's name is more deeply impressed upon you than upon me.

שמות רבה א': כ"ו

(כו) ויגדל הילד. עשרים וארבעה חדש הניקתהו, ואמה אומר: ויגדל הילד, אלא שְהִיָּה גָדֹל שְׁלֹא כְדָרָךְ כָּל הָאָרֶץ. וּתְבֹאֶהוּ לְבֵת פְּרָעָה וּגו'. הִיָּתָה בֵּת פְּרָעָה מְנַשֶּׁקֶת וּמְחַבֶּקֶת אוֹתוֹ כְּאִלּוּ הוּא בְּנָה, וְלֹא הִיָּתָה מוֹצִיאָתוֹ מִפְּלִטְרִין שֶׁל מֶלֶךְ, וְלִפִּי שְׁהִיָּה יָפָה הַכֹּל מִתְאַוִּים לְרֹאוֹתוֹ, מִי שְׁהִיָּה רֹאֶהוּ לֹא הִיָּה מַעֲבִיר עֲצָמוֹ מֵעָלָיו. וְהִיָּה פְּרָעָה מְנַשֶּׁקוֹ וּמְחַבֶּקוֹ, וְהוּא נוֹטֵל כְּתָרוֹ שֶׁל פְּרָעָה וּמְשִׁימוֹ עַל רֹאשׁוֹ, כְּמוֹ שֶׁעֲתִיד לַעֲשׂוֹת לוֹ כְּשֶׁהִיָּה גָדוֹל. וְכֵן הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אָמַר לְחִירָם (יחזקאל כח, יח): וְאוֹצֵא אֶשׁ מִתּוֹכָךְ הִיא וּגו'. וְכֵן בֵּת פְּרָעָה מְגַדֶּלֶת מִי שֶׁעֲתִיד לִפְרַע מֵאֲבִיהָ. וְאַף מֶלֶךְ הַמַּשִּׁים שֶׁעֲתִיד לִפְרַע מֵאֲדוֹם יוֹשֵׁב עִמָּהֶם בְּמַדִּינָה, שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה כז, י): שֵׁם יִרְעָה עֲגָל וְשֵׁם יִרְבֵּץ וּגו'. וְהָיוּ שֵׁם יוֹשְׁבֵין חֲרִטְמֵי מִצְרַיִם, וְאֶמְרוּ, מִתִּירָאִין אָנוּ מִזֶּה שְׁנוּטֵל כְּתָרָךְ וְנוֹתְנֵנוּ עַל רֹאשׁוֹ, שְׁלֹא יִהְיֶה זֶה אוֹתוֹ שֶׁאָנוּ אוֹמְרִים שֶׁעֲתִיד לִטַּל מְלָכוּת מִמֶּךָ. מִהֶם אוֹמְרִים לְהַרְגוֹ, מִהֶם אוֹמְרִים לְשַׂרְפוֹ, וְהִיָּה יִתְרוֹ יוֹשֵׁב בִּינֵיהֶן וְאוֹמֵר לָהֶם, הִנֵּנִי הִנֵּה אֵין בּוֹ דַּעַת, אֲלֹא בִּחְנוּ אוֹתוֹ, וְהִבִּיאוּ לִפְנֵיו בְּקַעֲרָה זָהָב וְגַחְלֵת, אִם יוֹשִׁיט יָדוֹ לְזָהָב יֵשׁ בּוֹ דַּעַת וְהַרְגוּ אוֹתוֹ, וְאִם יוֹשִׁיט יָדוֹ לְגַחְלֵת אֵין בּוֹ דַּעַת וְאֵין עָלָיו מִשְׁפָּט מָוֶת. מִיָּד הִבִּיאוּ לִפְנֵיו

וְשָׁלַח יָדוֹ לִקַּח הַזָּהָב, וּבָא גְבִרְיָאֵל וְדָחָה אֶת יָדוֹ וְתַפֵּשׂ אֶת הַגִּחְלָת וְהַכְנִיס יָדוֹ
 עִם הַגִּחְלָת לְתוֹךְ פִּי וְנִכְנָה לְשׁוֹנוֹ, וּמִמָּנּוּ נַעֲשֶׂה (שְׁמוֹת ד, י): כָּבֵד פֶּה וּכְבֵּד
 לְשׁוֹן. וַתִּקְרָא שְׁמוֹ מֹשֶׁה, מִכָּאֵן אֶתָּה לָמַד שְׂכָרָן שֶׁל גּוֹמְלֵי חֲסִדִּים, אַף עַל פִּי
 שֶׁהִרְבֵּה שְׁמוֹת הָיוּ לוֹ לְמֹשֶׁה, לֹא נִקְבַּע לוֹ שֵׁם בְּכָל הַתּוֹרָה אֲלָא כְּמוֹ שֶׁקִּרְאַתּוֹ
 בְּתִיָּה בֵּת פְּרָעָה, וְאַף הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא קִרְאַהּ בְּשֵׁם אַחֵר:

Shemot Rabbah 1:26

(26) "And the child (Moses) grew" - Twenty four months she nursed him, and you say "and the child grew"?! Rather he grew, not in the way of the [rest] land. "And she brought him to the daughter of Pharaoh..." The daughter of Pharaoh would kiss and hug and adore him (Moses) as if he were her own son, and she would not take him out of the king's palace. And because [Moses] was so beautiful, everyone yearned to see him. One that would see him would not leave his presence. And it was that Pharaoh would kiss him (Moses) and hug him, and he would remove Pharaoh's crown and place it on his own head, as he would do to him in the future when he was great. And just as the Holy One Blessed is He said to Hiram (Ezekiel 28:18), "...I have brought fire from within you, it will consume you...", similarly the daughter of Pharaoh raised the one who would punish her father in the future. And even the anointed king, that is destined to punish Edom, sits among them in their [own] province, as it says (Isaiah 27:10) "...there shall the calf (the Messiah) graze and there lie down and destroy its branches." And some of the observers sitting among them were the magicians of Egypt that said, "We are wary of this, that he is taking your crown and placing it on his head, that he not be the one we say (i.e. prophesy) that will take the kingship from you." Some said to kill him, and some said to burn him. And Jethro was sitting among them and said to them, "This child has no intent [to take the throne]. Rather, test him by bringing in a bowl [a piece of] gold and a coal. If he outstretches his hand towards the gold, [surely] he has intent [to take the throne], and you should kill him. And if he outstretches his hand towards the coal, he [surely] does not have intent [to take the throne], and he does not deserve the death penalty." They immediately brought the bowl before him (Moses), and he outstretched his hand to take the gold, and Gabriel came and pushed his (Moses') hand, and he grabbed the coal. He then brought his hand along with the coal into his mouth and burned his tongue, and from this was made (Exodus 4:10) "slow of speech and slow of tongue." "And she called

his name ‘Moshe’” – From here you can learn about the merit of those that perform acts of kindness. Even though Moses had many names, the only name that was set throughout the Torah, was the name that Bathyah daughter of Pharaoh called him. Even the Holy One Blessed is He did not call him by another name.

Source Sheet created on Sefaria by Effie Klein